

diariusz

Politechniki Śląskiej

nr 4 (15)



styczeń '90

Rok akademicki

1989/90

P.4492/89/90

Redaguje
Kolegium Rektorskie



SENAT

■ 8.I.1990 r. III zwyczajne posiedzenie Senatu Politechniki Śląskiej. Dyskusja na tym posiedzeniu Senatu rozpoczęła się już przy zatwierdzaniu porządku obrad. Punktem spornym była ponownie sprawa zaopiniowania wniosków o zatrudnienie na stanowiskach docentów kontraktowych. JM Rektor poinformował Senat, że na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego, na którym przedstawiany był proponowany porządek obrad, przedstawiciel NSZZ "Solidarność" wniósł o wycofanie tej sprawy, zgodnie ze stanowiskiem reprezentowanym przez organizację związkową już na poprzednich posiedzeniach Senatu. Kierownictwo Uczelni postanowiło przedstawić zgłoszony wniosek do rozstrzygnięcia przez Senat. Dr A. Błach, przedstawicielka Związku "Solidarność" w Senacie, dodała, że wniosek o wycofanie tego punktu porządku obrad nie wynika z zastrzeżeń do kandydatów. Zastrzeżenia dotyczą m.in. niewłaściwego - zdaniem Związku - trybu i sposobu prowadzenia tych spraw awansowych w Uczelni. Nie wszyscy adiunkci są powiadomieni o takich możliwościach awansu, a ponadto sprawy winny być prowadzone na drodze otwartego konkursu. W dyskusji głos zabierali: prof. T. Hop, prof. M. Zdybiewska, prof. M. Chudek, prof. A. Bogucki. Senat nieznaczną większością głosów (17 za, 4 przeciw i 11 wstrzymujących się) postanowił utrzymać kontrowersyjny punkt w porządku obrad. A oto (w skrócie) dalszy przebieg obrad Senatu.

■ Uwagi Komisji Senackiej do przesłanych z Ministerstwa Edukacji Narodowej projektów ustaw o szkolnictwie wyższym oraz o tytule naukowym i stopniach naukowych. Uwagi przedstawił przewodniczący Komisji prof. W. Gabzdyl. Komisja w swej pracy opierała się na: materiałach przesłanych jej przez

poszczególne gremia kolegialne, uwagach (również przekazanych do Komisji) niektórych profesorów oraz wynikach dyskusji we własnym gronie. (Sprawozdanie Komisji publikujemy w dalszej części DIARIUSZA). Na posiedzeniu Senatu w dyskusji głos zabierali: w pierwszej części - prof. J. Wojnarowski, prof. S. Węgrzyn, prof. J. Zabłocki, prof. T. Hop, przedstawiciel Samorządu Studenckiego, prof. A. Bogucki, prof. E. Kostowski, doc. J. Kopka, prof. L. Borcz, prof. J. Wandrasz, doc. R. Bąk, prof. S. Kończak i prof. K. Machej. W dyskusji podnoszono (krytycznie) przede wszystkim proponowane rozwiązania dotyczące utworzenia stanowiska profesora nadzwyczajnego, którego zajęcie nie wymaga uprzedniego uzyskania tytułu naukowego profesora oraz likwidacji stanowiska docenta. W drugiej, jeszcze bardziej burzliwej części dyskusji, która miała miejsce po przerwie, nad propozycją stanowiska Senatu, jakie w tym czasie opracowała Komisja, głos zabierali: prof. A. Maciejny, prof. E. Kostowski, mgr A. Krzywoń, doc. R. Bąk, prof. J. Zabłocki, prof. A. Zastawny, doc. M. Hetmańczyk, prof. K. Machej i ponownie doc. R. Bąk. Po uściśleniu tekstu i uwzględnieniu niektórych poprawek Senat większością głosów (przy dwóch głosach przeciwnych i jednym wstrzymującym się) przyjął końcową formę stanowiska w sprawach dyskusyjnych projektów ustaw. Tekst stanowiska Senatu publikujemy w dalszej części DIARIUSZA.

■ W punkcie dotyczącym spraw osobowych Senat pozytywnie zaopiniował następujące wnioski awansowe o mianowanie na stanowisko docenta: dr.hab.inż. Jerzego OKRAJNIEGO z Instytutu Inżynierii Materiałowej (RM) i dr.hab. Jerzego CYBĘ z Instytutu Odlewnictwa (RMT), o zatrudnienie na stanowisku docenta kontraktowego - dr.inż. Mieczysława LEŚKĘ z Instytutu Budowy Dróg (RB), dr.inż. Piotra TRZCIONKĘ z Instytutu Tech-

niki Eksploatacji Złóż (RG) i dr.inż. Waclawa KUSZNIKA z Instytutu Inżynierii i Technologii Wody, Ścieków i Odpadów (RI).

Propozycja podjęcia uchwały przez Senat w sprawie wystąpienia z wnioskiem o dokonanie zmian w nazwie Uczelni była kolejnym punktem obrad. Po raz pierwszy sprawę tę podniósł JM Rektor w swym wystąpieniu na posiedzeniu Senatu w dniu 9.X.89 r. Zgodnie z podaną wówczas zapowiedzią o zajęcie stanowiska poproszone zostały wszystkie rady wydziałów i rady jednostek pozawydziałowych. Wszystkie rady wypowiadały się w głosowaniu tajnym na identycznie postawione pytania. Treść pytań była uzgodniona z Senacką Komisją ds. Organizacji i Rozwoju. Wyniki tej szerokiej konsultacji przedstawiają się następująco: upoważnionych do głosowania członków rad było 374, w głosowaniach udział wzięło 271 (68,78%). Pierwsze z postawionych pytań brzmiało: - Czy dotychczasowa nazwa naszej Uczelni - "Politechnika Śląska im. Wincentego Pstrowskiego w Gliwicach" powinna ulec zmianie? Tak - odpowiedziało 247 (91,14%), nie - 10, wstrzymało się od głosu - 12, a dwa głosy były nieważne. Pytanie drugie składało się z dwóch części: - Jeśli dotychczasowa nazwa powinna ulec zmianie, to czy nasza Uczelnia - a) przyjmie nazwę "Politechnika Śląska w Gliwicach" (nawiązując do nazwy z pierwszych lat jej istnienia)? Na to pytanie - tak, odpowiedziało 228 członków rad (tj. 83,29% z 271 biorących udział w głosowaniach), nie - 4, a 2 wstrzymało się od głosu. Druga część pytania brzmiała: b) przyjmie imię innego patrona (w wyniku odrębnie przeprowadzonego sondażu). Tylko 13 głosujących odpowiedziało się za takim rozwiązaniem. Senat po krótkiej dyskusji (prof. E. Kostowski i prof. A. Bogucki), również w głosowaniu tajnym, na te same pytania odpowiedział następująco: za zmianą nazwy Uczelni - 30 tak, 0 nie, 2 wstrzymujące się, 1 głos nieważny (na 45 uprawnionych do głosowania i 36 obecnych). Jednocześnie natomiast (30 głosów - tak) Senat opowiedział się za wnioskiem, aby pełna nazwa naszej Uczelni brzmiała: "Politechnika Śląska w Gliwicach". Zmiana nazwy Uczelni może być dokonana wyłącznie w trybie ustawy (sejmowej). Dalsza droga będzie więc następująca: Rektor występuje ze stosownym wnioskiem (dołączając opinię Senatu) do Ministra Edukacji Narodowej o podjęcie inicjatywy legislacyjnej w tej sprawie. Wymaga to niezwykle starannego, od strony formalno-prawnej, przygotowania wniosku w Uczelni.

■ Senat wysłuchał sprawozdania specjalnie powołanej Komisji (na poprzednim posiedzeniu) i po ożywionej dyskusji większością głosów (przy jednym głosie wstrzymującym się) podjął uchwałę wyrażającą dezaprobatę wobec represyjnych decyzji dotyczących pracowników i studentów Uczelni, szczególnie w okresie stanu wojennego. Tekst uchwały publikujemy poniżej.

■ Senat zatwierdził propozycję JM Rektora w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia tegorocznej, okresowej oceny kadry nauczycieli akademickich w naszej Uczelni. Senat z dwóch przedstawionych propozycji opowiedział się za wariantem drugim. W dużym skrócie można go scharakteryzować następująco: poszczególne jednostki wskażą Komisjom Wydziałowym do oceny tylko tych pracowników, dla których nie przewidują celowości dalszego zatrudnienia w Uczelni. Wszyscy pozostali będą mieli przedłużenie na jeden rok. Chodzi oczywiście o tych nauczycieli akademickich, którym termin mianowania na stanowisko upływa 30.IX.br. (adiunktom - okres ośmioletni, st. wykładowcom - pięcioletni). Wszystkie pozostałe sprawy dotyczące odnowienia mianowań i przemianowań będą biegły zwykłym trybem.

W posiedzeniu Senatu udział brało: członków Senatu 36 (na 45), z głosem doradczym 3 (4), zaproszonych 4 (6). Obrady Senatu trwały pełne 7 (siedem!) godzin.

■ STANOWISKO Senatu Politechniki Śląskiej w Gliwicach w sprawie projektów ustaw: o szkolnictwie wyższym oraz o tytule naukowym i stopniach naukowych, opracowanych przez zespół pod przewodnictwem prof. Huberta Izdebskiego i datowanych 10.XII.1989 roku. - Po zapoznaniu się z projektami wymienionych ustaw i uwagami Komisji Senackiej oraz przeprowadzeniu dyskusji Senat zajmuje następujące stanowisko:

1. Projekty ustaw spełniają w generalnych założeniach oczekiwania naszego środowiska w zakresie wolności nauki i samorządności Uczelni.

2. W projekcie ustawy o szkolnictwie wyższym nie zostały w dostatecznym stopniu wyeksponowane funkcje nauczania, które stanowią podstawowe zadanie szkoły.

3. Ustawa winna w sposób bardziej wyraźny określać obowiązek finansowania z budżetu państwa uczelni państwowych oraz wskazywać podstawowe kryteria rozdziału środków na uczelnie.

4. Propozycje projektu ustawy dotyczące stanowisk nauczycieli akademickich budzą wątpliwości, gdyż nie rokują pozytywnych przekształceń struktury i wartości kadry naukowej uczelni. W szczególności dostrzega się: - deprecjację utrwalonego długoletnią tradycją statusu profesora wyższej uczelni, - usunięcie z nazewnictwa utrwalonego tradycją akademicką pojęcia docent, - automatyzm w przesuwaniu ze stanowisk bez możliwości oceny merytorycznej, - odebranie docentom nabytych praw akademickich, które mogą być cofnięte jedynie w trybie indywidualnym.

5. Redakcja obu projektów ustaw jest niestaranna i we fragmentach niespójna. W związku z tym należy uznać za celowe ponowną redakcję obu ustaw przed nadaniem im dalszego biegu.

6. Senat przyjmuje uwagi przedstawione przez Komisję Senacką oraz wnioski wynika-

jące z przeprowadzonej dyskusji, które łącznie stanowią integralną część niniejszego stanowiska

■ UWAGI Komisji Senackiej do projektów ustaw. Komisja Senacka stwierdza, że projekty autorskie obu ustaw spełniają oczekiwania naszego środowiska w zakresie funkcjonowania samorządnej uczelni i odpowiadają przemianom społecznym w naszym Kraju. W obu projektach ustaw występują w większości rozwiązania, które odpowiadają opiniiom sformułowanym w trakcie dyskusji prowadzonych w naszej Uczelni nad przygotowaniem założeń obu ustaw, jak i w dyskusji nad opracowanymi założeniami. Na podkreślenie zasługuje zgodność naszych wskazań na rozwiązania wariantowe w założeniach z ich wyborem przez zespół autorski do obu ustaw. Formułując niniejsze uwagi do projektów ustaw, podtrzymujemy konsekwentnie nasze poprzednie stanowiska w odniesieniu do założeń. Porównując treść założeń z treścią projektów ustaw, stwierdzamy, że w projektach tych znalazły się rozwiązania nowe, które nie występowały w założeniach. W szczególności chodzi o podział grupy docentów wg kryterium posiadania lub nieposiadania stopnia doktora habilitowanego. Sprawa ta ma charakter kontrowersyjny, także w Komisji Senackiej nie wypracowano jednolitego stanowiska. Rozwiązania dotyczące docentów winny być zgodne z ustawą o Polskiej Akademii Nauk, a także z ustawą o instytutach naukowo-badawczych. - I. Uwagi do projektu ustawy o szkolnictwie wyższym. Uwagi ogólne:

1. Ustawa nie powinna odwoływać się do "Karty Nauczyciela", co jest często stosowane w projekcie, a winna zawierać wprost niezbędne sformułowania.
2. W projekcie ustawy zbyt często powołuje się na warunek nienaruszania prawa, co jest naszym zdaniem zbędne.
3. Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym przesuwa na plan dalszy działalność dydaktyczną, która w szkole winna mieć rangę pierwszoplanową.
4. Ustawa winna uwzględniać podział szkół na państwowe i niepaństwowe, a wyodrębnienie z nich szkół wg innych kryteriów winno wynikać ze statutów szkoły.
5. Należałoby wprowadzić do ustawy możliwość uzyskania przez profesora, który ukończył 60 lat, zwolnienia z części obowiązującego pensum dydaktycznego, a po ukończeniu 65 lat z całego pensum dydaktycznego.
6. Brak rozdziału o obowiązkach i prawach nauczycieli akademickich.
7. Funkcję Rektora należałoby nazwać "urzędem najwyższym w uczelni", a nie "organem". Rektor nie "nadzoruje", ale "czuwa" itp. Dodać, że rektorowi przysługuje tytuł magnificencji. Od DIARIUSZA - Senacka Komisja dołączyła również dwie dalsze części swoich już bardzo szczegółowych uwag. Odnoszą się one do poszczególnych artykułów, punktów i ustępów projektu. Istotę tych uwag można odczytać dopiero wtedy, gdy równocześnie będziemy mieli przed oczyma tekst projektów obu ustaw. Z tej racji w DIARIUSZU ich nie zamieściliśmy.

■ UCHWAŁA Senatu Politechniki Śląskiej wyrażająca dezaprobatę wobec represyjnych decyzji dotyczących pracowników i studentów Uczelni, szczególnie w okresie stanu wojennego. - Minione lata charakteryzujące się wieloma tzw. "zakrętami historii" odbiły się ujemnie również na środowisku akademickim. Ingerencje administracyjne różnych czynników, zwłaszcza politycznych oraz nadgorliwość władz różnych szczebli w realizowaniu aktualnej linii podważyły dobre tradycje wolności nauki i autonomii Uczelni. Można wymienić różne daty, ale nasze środowisko szczególnie dobrze pamięta represje, jakie miały miejsce po 13 grudnia 1981 roku. W 1982 roku odwołano z pełnionych z wyboru funkcji: Rektora prof. dr. hab. inż. Ryszarda Petelę, dziekanów Wydziałów: Elektrycznego - doc. dr. hab. inż. Władysława Mizię, Górniczego - prof. dr. inż. Włodzimierza Sikorę, Metalurgicznego - prof. dr. hab. inż. Stanisława Pawłowskiego, Mechanicznego Technologicznego - doc. dr. hab. Bolesława Karłaszewskiego. W 1985 roku dziekanów Wydziałów: Matematyczno-Fizycznego - prof. dr. hab. inż. Szczepana Borkowskiego, Mechanicznego Energetycznego - prof. dr. hab. inż. Józefa Folwarcznego. Ponadto internowano na okres od jednego miesiąca do jednego roku 13 pracowników i 12 studentów naszej Uczelni. Innymi, częstymi szykanami były wymuszane zwolnienia, przenoszenia na inne miejsca pracy, blokowanie awansów, wstrzymywanie i nieudzielanie paszportów, przesłuchania itp. Senat Politechniki Śląskiej wyraża zdecydowaną dezaprobatę wobec zaistniałych zjawisk, uznając je za szkodliwe dla samorządności Uczelni oraz wyraża przekonanie, że nie będą one miały więcej miejsca. Senat Politechniki Śląskiej zwraca się do władz Uczelni o stworzenie takich warunków, by osoby pokrzywdzone mogły uzyskać należną im satysfakcję moralną. Senat Politechniki Śląskiej. Gliwice, dnia 8 stycznia 1990 roku.

STUDIA, STUDENCI

■ 16.I.br. W sali Senatu JM Rektor spotkał się ze studentami, którzy w minionym roku akademickim (1988/89) osiągnęli najlepsze wyniki w nauce. Tradycyjne już spotkanie było i tym razem okazją do poruszenia spraw ważnych dla środowiska studenckiego. No, może niecałego środowiska, ale tej jego części, która sprawy nauki uznaje za pierwszoplanowe w okresie swych studiów. W spotkaniu uczestniczyli również - prorektor ds. Dydaktyki doc. J. Sułkowski i przewodniczący Samorządu Studenckiego (ściślej - Uczelnianego Zarządu Samorządu Studenckiego) kol. Zbigniew Mrozek.

■ Z prawdziwą przyjemnością publikujemy nazwiska naszych Koleżanek i Kolegów studentów, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w nauce w roku akademickim 1988/89. W nawiasach podajemy rok studiów i uzyskaną średnią z ocen:

Architektura Jarosław GRZYBOWSKI (V, 5,0), Szymon OPANIA (V, 4,9), Jacek ŚWIERCZYŃSKI (IV, 4,9),
 Automatyka, Elektronika i Informatyka - Edward CIEŚLAR (II elektr. 4,75), Aleksander CZARNOŻYŃSKI (IV inf. 4,7), Dariusz GŁOWACKI (V inf. 4,8), Wojciech KOSEK (IV aut. i rob. 4,7),
 Budownictwo - Mariusz KISIAŁA (III, 4,6), Robert KOCUR (II, 4,7), Bernard KOWALIK (II, 4,6),
 Chemia - Jacek KOCUREK (IV inż.chem. 4,9), Monika BIENIEK (V tech. chem. 5,0), Maciej PORAŃSKI (II tech. chem. 4,6), Roman TURCZYN (III tech. chem. 4,6),
 Elektryczny - Adrian HALINKA (V, 4,9), Andrzej LATKO (II, 4,55),
 Górniczy - Igor BARTOSZKO (IV, 4,6), Adam GUMIŃSKI (IV, 4,6), Janusz SZNAJDER (V, 4,7),
 Inżynieria Środowiska - Wojciech BRODAŁA (II, 4,9), Jolanta GUMIŃSKA (IV, 4,6), Tomasz OLEKSIĄK (IV, 4,5),
 Matematyczno-Fizyczny - Elżbieta OLSZOWSKA (V, 4,8), Tomasz SZAREK (III, 4,7),
 Mechaniczny Energetyczny - Łukasz GRELA (III, 4,8), Andrzej SZŁĘK (V, 4,8), Wojciech WRÓBLEWSKI (IV, 4,8),
 Mechaniczny Technologiczny - Krzysztof BIZOŃ (III, 4,7), Witold GRABYSZ (II, 4,9),
 Metalurgia i Inżynieria Materiałowa - Robert HABERKO (V hut. 4,5), Jacek KLIMCZOK (V hut. 4,7), Maciej SIEWNIAK (V inż. mat. 4,5),
 Transport - Marek DUSZYŃSKI (V, 4,8), Michał JAREMKIEWICZ (III, 4,5).
 Wszystkim wymienionym Koleżankom i Kolegom serdecznie gratulujemy i życzymy równie udanych wyników w tym roku, a dyplomantom - celującego dyplomu i sukcesów w przyszłej pracy zawodowej!

■ Studia dzienne w statystyce. W dniu 1.01.1990 r. Politechnika Śląska liczyła 6778 słuchaczy studiów dziennych (w tym 1117 studentek), studiuje także u nas 149 obcokrajowców. Studentów studiów dziennych jest już więcej niż w r. akad. 1984/85 (6535), chociaż jeszcze nie osiągnięto stanu z roku akad. 1983/84 (7285). Najwięcej jest studentów z trzech roczników: 1969 r. - 1214, 1968 r. - 1159 i 1967 r. - 1063. Słuchaczy z rocznika 1964 (i wcześniejszych) - 662. Roczniki 1971 i późniejsze reprezentowane są przez 113 studentów. Spośród grona najmłodszych 4 studentki (!) wpisane są już na II rok studiów. Wśród studentów I roku najliczniejszy rocznik 1969 (762) oraz 1970 (692). Na poszczególne lata studiów wpisanych jest: I rok 2018, II: 1435, III: 1123, IV: 1142, V: 1060 studentów. Wyraźnie liczniejszy I rok jest efektem przede wszystkim zwiększonych przyjęć w 1989 r. (w tym 50 obcokrajowców). Dla porównania przypomnijmy liczby kandydatów przyjętych po egzaminie wstępnym na I rok studiów (bez obcokrajowców): 1989 r. - 1792, 1988 r. - 1375, 1987 r. - 1320, 1986 r. - 1286, 1985 r. - 1215 kandydatów.

Największe "straty" poniósł III rok, rekrutowany w 1987 r. Wśród kierunków studiów najwięcej słuchaczy jest na górnictwie i geologii - 1387. Kolejne kierunki na tej liście to: mechanika - 777, elektronika - 735, budownictwo - 520, elektrotechnika - 481, informatyka - 473, architektura - 436, transport - 405, inżynieria sanitarna - 333, technologia chemiczna - 300, hutnictwo - 298, automatyka i robotyka - 182, inżynieria materiałowa - 156, inżynieria chemiczna - 125, podstawowe problemy techniki - 107, organizacja i zarządzanie przemysłem - 63 studentów. Wydział Górniczy kształci 1387 studentów, więc pozostaje jeszcze największym Wydziałem Uczelni. Prowadzący trzy kierunki studiów Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki przyjmuje najwięcej studentów na I rok, więc wyprzedzi prawdopodobnie od przyszłego roku akademickiego Wydział Górniczy. Dlaczego prawdopodobnie? Ano dlatego, że studenci piątego roku mogą "wybrać" zamiast dyplomu urlop umożliwiający przedłużenie studiów (... poznanie obcych krajów podczas urlopu nadal kusi niektórych!). Statystyka może się zmienić wtedy i tu i tam.

REKTOR, KOLEGIUM REKTORSKIE

■ 15.I.1990 r. (8 posiedzenie) Trzy tematy wypełniły porządek obrad Kolegium Rektorskiego. Pierwszy - to relacja JM Rektora z Konferencji Rektorów Szkół Technicznych, jaka odbyła się w dniach 11-12 bm. w Częstochowie. W Konferencji brali udział także wiceministrowie J. Grzelak i T. Diem oraz przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. K. Białecki. Dyskutowano nad projektami ustaw o szkolnictwie wyższym i o tytule naukowym i stopniach naukowych. Oficjalne stanowisko w tej sprawie Konferencja przekazała Ministrowi Edukacji Narodowej. Rektorzy zostali też poinformowani, że przygotowywane są nowe rozwiązania w zakresie finansowania szkół wyższych. Zakładają one zwiększenie samodzielności finansowej Uczelni i tym samym ograniczenie dyspozycyjnej roli centrum (ministerstwa). Generalnym założeniem jest, że nie zaistnieją warunki, aby uczelnie mogły utrzymać dotacje budżetowe w wysokości zapewniającej pełne zrównoważenie kosztów utrzymania szkoły. Różnicę powinny wyrównać środki pozyskane przez same szkoły, np. z prowadzonej odpłatnie działalności badawczej. Nie jest to optymistyczny sygnał, chociaż w przypadku naszej Uczelni i tak dotacja budżetowa pokrywała koszty utrzymania szkoły na poziomie 35 do 40%. Resztę wypracowywaliśmy sami. Drugim tematem omawianym na posiedzeniu Kolegium były szczegółowe założenia do projektu zarządzenia Rektora o ocenie kadry nauczycieli akademickich. Wcześniej (8.I.bm.) były one przedstawione w ogólnym zarysie na posiedzeniu Senatu. Trzeci temat - to bieżąca

sytuacja finansowa Uczelni. Problem ten jest od pewnego czasu omawiany na każdym z posiedzeń Kolegium.

■ 21.I.br. (9 posiedzenie). Było to posiedzenie zwołane w trybie nadzwyczajnym. Podsumowano wnioski dotyczące propozycji ustalenia szczegółów regulacji płacowej. Na szczęście przyznanych środków starczyło na tyle, że każdej grupie pracowniczej będzie można przyznać górny pułap widełek płacowych, przy założeniu utrzymania tej samej grupy (kategorii).

■ 29.I.br. (10 posiedzenie). Całe posiedzenie Kolegium Rektorskiego wypełniło omawianie spraw bieżących. Podziękowanie za udział w pracach Kolegium złożył dr inż. Jerzy Kozyra, który był dotychczas przedstawicielem Komitetu Uczelnianego PZPR (ściślej - b. PZPR). Jest to wynikiem zmian politycznych, jakie zaszły w okresie minionych 48 godzin. Skład Kolegium uległ tedy zmniejszeniu o jedną osobę.

■ 26.I.br. JM Rektor (wraz z pozostałymi członkami Kierownictwa Uczelni) spotkał się z dyrektorami instytutów i kierownikami katedr. Tematem spotkania były propozycje zmian w dotychczasowym sposobie i zasadach rozliczeń finansowych działalności naukowo-badawczej (tzw. umownej. Termin ten, oficjalnie obowiązujący, jest wyjątkowo niezręczny. "Umowna działalność badawcza" brzmi humorystycznie, ale co robić?). W spotkaniu uczestniczył Dyrektor Departamentu Ekonomicznego w Ministerstwie Edukacji Narodowej mgr J. Wasiak, który w interesującym wystąpieniu przedstawił przygotowywane zmiany w tym zakresie przez MEN i Urząd Postępu Technicznego i Wdrożeń.

ORGANIZACJA

■ Zarządzenia Rektora: Nr 10/89/90 z dn. 4.01.90 r. - w spr. zm. w organizacji wewnętrznej Wydziału Mechanicznego Technologicznego i Wydziału Architektury, Nr 11/89/90 z dn. 10.01.90 r. - w spr. powołania Zespołu Opiniodawczego ds. umownej działalności badawczej, Nr 12/89/90 z dn. 16.01.90 r. - w spr. ustalenia stawek autorskich, Nr 13/89/90 z dn. 15.01.90 r. - w spr. powołania Rektorskiej Komisji Nagród dla nauczycieli akademickich, Nr 14/89/90 z dn. 16.01.90 r. - w spr. przeprowadzania okresowych ocen nauczycieli akademickich na Politechnice Śląskiej, Nr 15/89/90 z dnia 23.01.90 r. - dot. zmian w organizacji wewnętrznej Wydziału Górniczego, Nr 16/89/90 z dn. 31.01.90 r. - dot. ustalenia wynagrodzeń za prace wydawnicze i opracowania redakcyjne, Nr 17/89/90 z dn. 6.02.90 r. - dot. używania samochodów stanowiących własność pracowników do celów służbowych.

Pisma Okólne: Nr 3/89/90 z dn. 3.01.90 r. - w spr. dodatkowych dni wolnych od pracy w 1990 roku, Nr 4/89/90 z dn. 5.01.90 r. - w spr. zaliczkowej odpłatności za miejsce, pokój lub segment w Hotelu Asystenckim Politechniki Śląskiej.

Pisma wg rozdzielnika: RO/4/89/90 z dn. 15.01.90 r. - dot. mianowania na stanowisko docenta lub nadania tytułu naukowego (pismo MEN w zał.), RO/5/89/90 z dn. 2.02.90 r. - dot. przedstawienia kandydatów do odznaczonych państwowych spośród nauczycieli akademickich, RO/6/89/90 z dn. 12.02.90 r. - w sprawie przygotowywania wniosków awansowych (pismo MEN w zał.), RO/7/89/90 z dn. 28.02.90 r. - dot. okresowych ocen nauczycieli akademickich (pismo MEN w zał.), RD/2/89/90 z dn. 15.02.90 r. - w sprawie ustalenia odpłatności za miejsce w DS w lutym i styczniu 1990 r., RN/7/89/90 z dn. 31.01.90 r. - dot. rozliczania niedociągnięcia dydaktycznego pracowników naukowo-dydaktycznych, RN/6/89/90 z dn. 30.01.90 r. w spr. zasad ustalania wynagrodzeń za prace wydawnicze i opracowania redakcyjne, RA/10/89/90 z dn. 3.01.90 r. - dot. zmiany stawki za używanie samochodów prywatnych do celów służbowych, RA/11/89/90 z dn. 16.01.90 r. - w spr. zasad postępowania przy zabezpieczeniu przeciwpożarowym procesów spawalniczych w pracach remontowo-budowlanych oraz wprowadzenie stosownej dokumentacji, RA/12/89/90 z dn. 18.01.90 r. - w spr. rozszerzenia wykazu prac wykonywanych w warunkach szkodliwych lub uciążliwych dla zdrowia, RA/13/89/90 z dn. 23.01.90 r. - w spr. zmiany tabel wynagrodzeń zasadniczych i dodatków funkcyjnych od 1 grudnia 1989 r., RA/14/89/90 z dn. 1.02.90 r. - w spr. zamawiania samochodu z Bazy Transportu Politechniki Śl.

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

■ W styczniu 1990 r. wyjechało za granicę tylko 18 pracowników Uczelni. Najwięcej do NRD - 7 i ZSRR - 4, do USA wyjechały dwie osoby, a do Czechosłowacji, Francji, W. Brytanii, Szwecji i na Węgry - po jednej. Klasyfikacja wyjazdów: konferencje naukowe - 4, staże i kursy - 2, konsultacje - 2, w ramach wymiany bezdewizowej - 1, podjęcie pracy za granicą - 1, wyjazdy na zlecenie innych resortów - 5, pozostałe - 3.

■ W tym samym miesiącu Uczelnia przyjęła 10 gości zagranicznych. 4 przyjechało z Czechosłowacji, 3 ze Związku Radzieckiego, 2 z NRD oraz 1 z Wietnamu. W ramach podpisanych umów o wymianie bezdewizowej przyjechało 5 osób, na indywidualne zaproszenia naszych instytutów 4 oraz na staż naukowy 1.

STOPNIE, TYTUŁY

■ Rady Wydziałów nadały stopnie naukowe doktora, które uzyskali: mgr Witold SZULBIŃSKI z Instytutu Chemii i Technologii Nieorganicznej (RCh, 9.I.90 r. promotor - prof. J. Strojek), mgr inż. Ryszard BOROŃ z Instytutu Automatyki (RAU, 16.I.br. prof. J. Piotrowski), mgr Marta WILK z Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie (RME, 19.I.br. prof. W. Bojarski) i mgr inż. Jerzy MOŚCIŃSKI z Instytutu Automatyki (RAU, 30.I.br. prof. A. Niederliński). Serdecznie gratulujemy (doktorom) i dziękujemy (promotorom)!

NAUKA

■ W dniach 23-25 października 1989 r. odbyła się na Politechnice Śląskiej Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat "Dynamika maszyn górniczych" - DYNAMACH '89. Organizatorem Konferencji był Instytut Mechanizacji Górnictwa Politechniki Śląskiej, przy współpracy Instytutu Maszyn Górniczych, Przerobczych i Automatyki AGH w Krakowie, Przedsiębiorstwa Mechanizacji, Automatykacji i Elektroniki Górniczej "Polmag-Emag", Oddziału Zabrzańskiego SITG oraz Sekcji Mechanizacji i Elektryfikacji Kopalń Oddziału Katowickiego PAN. W skład Komitetu Naukowego Konferencji wchodził obok profesorów z Polski profesorowie z RFN i ZSRR.

Obrady Konferencji otworzyła sesja plenarna z trzema głównymi referatami naukowymi z Polski, ZSRR i RFN. Następnie obrady toczyły się w sześciu sekcjach: 1) - Maszyny wyciągowe, modelowanie i badania, 2) - Maszyny odkrywkowe i do wydobywania rud, 3) - Obudowa wyrobisk górniczych, maszyny udarowe i przesiewacze, 4) - Modelowanie matematyczne, 5) - Podziemne maszyny urabiające i ich elementy, 6) - Maszyny transportowe o ruchu ciągłym (pomiar). Przyjęte przez Komitet Naukowy Konferencji 72 artykuły zostały opublikowane w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej seria Górnictwo (Nr 179-182). W dniach Konferencji była czynna wystawa obrazująca dorobek naukowo-dydaktyczny Instytutu Mechanizacji Górnictwa. W obradach Konferencji wzięło udział 130 osób, w tym 35 z zagranicy (ZSRR Czechosłowacji, NRD, RFN, Austrii, Jugosławii). Najliczniejszą grupę osób z zagranicy stanowili przedstawiciele Moskiewskiego Instytutu Górniczego, z którym Instytut Mechanizacji Górnictwa współpracuje od wielu lat. Ożywiona dyskusja merytoryczna nad wieloma referatami wskazywała na aktualność ich tematyki dla górnictwa. Uczestnicy Konferencji wyrażali opinie, że Instytut Mechanizacji Górnictwa jako jednostka wiodąca w problematyce maszyn górniczych powinien ponownie - za kilka lat - zorganizować konferencję na ten temat. Na rok

1991 zaplanowano natomiast wspólną organizację Konferencji przez Instytut Mechanizacji Górnictwa i Moskiewski Instytut Górniczy.

SPORT

■ W styczniu, po przerwie, wznowiła rozgrywki I liga tenisa stołowego. Już w pierwszym spotkaniu AZS Gliwice podejmował na własnym terenie (oby jak najszybciej można było napisać - we własnej hali) najgroźniejszego przeciwnika (czy w sporcie określenie - przeciwnik - jest właściwe?) tenisistów AZS AWF Gdańsk. Spotkanie (16.I) zakończyło się pewnym zwycięstwem gliwiczam 10:3. Następnego dnia również zwycięstwo. Tym razem z drużyną Karpat z Krosna 10:4. Sympatycy oczekiwali jeszcze korzystniejszego wyniku. Ale to tak na marginesie. Kilka dni później (20 i 21.I.) dwa kolejne zwycięstwa w meczach wyjazdowych. We Wrocławiu 10:1 z tamtejszą Burzą, a w Zielonej Górze 10:2 z Lumelem. W rezultacie tych spotkań prowadzenie AZS-u w tabeli ligowej z sześciopunktową przewagą nad imiennikami z Gdańska. Gratulujemy!

■ 27 i 28.I. w Łodzi odbył się III (ostatni) turniej klasyfikacyjny kat. A seniorów w tenisie stołowym. Zwyciężyli w tym turnieju - Norbert Mnich z AZS-u Gliwice wraz z Michałem Dziubańskim z AZS AWF Gdańsk. Pozostali zawodnicy naszego klubu spisali się słabiej (M. Pierończyk VIII, P. Molen-da IX, a J. Kołodziejczyk X).

■ Nasi tenisiści stołowi mogą być spokojni o przyszłość - jak stereotypowo określa prasa sportowa. My prosimy, aby ten zwrot odczytywać z dużą życzliwością. A chodzi o wyniki młodzików w II Wojewódzkim Turnieju (Jastrzębie, 27.I.br.). Zawodnicy AZS-u Gliwice zajęli w nim dwa pierwsze miejsca: Rafał Kurowski - I, a Leszek Zajac - II. Serdecznie gratulujemy!

■ Koszykówka. Tu możemy mówić tylko o Paniach (i bardzo nam miło z tego powodu!). Zawodniczki AZS-u Gliwice (II liga) wygrały dwa kolejne mecze. U siebie (hala OSIR-u 21.I.) z AZS-em Lublin 65:64. Był to bardzo dramatyczny mecz. Na wyjeździe (27.I.) ze Stałą Bobrek 81:51. Również serdecznie gratulujemy!

RÓŻNE

■ Telefony. Powracamy do tego delikatnego tematu po "kilkunumerowej" przerwie. Okazała się ona konieczna. Niektóre instytuty wymieniane w DIARIUSZU w gronie "najdroższych" zwracały uwagę, aby uwzględniać w zestawieniach koszty rozmów łączne, z wszystkich numerów będących w dyspozycji jednostki. Samokrytycznie przyznajemy, że po-

Z KART HISTORII

dawane informacje traktowaliśmy dość lekko, z nutką żartobliwości i umiarkowanej - naszym zdaniem - złośliwości. Życie wymusiło podejście na serio. I bardzo dobrze. Dokonane zostało pełne podsumowanie kosztów w roku 1989 dla poszczególnych jednostek organizacyjnych, tym razem już z uwzględnieniem wszystkich numerów telefonów. Annuntio vobis gaudium magnum na ten temat:

- Centrale - RAR 1.810.973 zł, RAU 2.426.381, RB 2.495.167, RG 5.424.301, RME 3.483.943, RMT 4.549.295 zł.

- Instytuty - pierwsza dziesiątka - Instytut Chemii i Technologii Nieorganicznej (RCh, pięć numerów telefonicznych) 2.747.826 zł, Instytut Maszyn i Urządzeń Energetycznych (RME, cztery numery) 1.945.073, Instytut Automatyki (RAU, trzy numery) 1.899.080, Instytut Chemii i Technologii Organicznej (RCh, centrala pięciodziesięciodziesiąt i jeden telefon oddzielny) 1.851.153, Instytut Inżynierii i Technologii Wody, Ścieków i Odpadów (RI, pięć numerów) 1.769.641, Instytut Budowy Maszyn (RMT, trzy numery) 1.396.788, Instytut Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej (RE, dwa numery) 1.267.852, Instytut Maszyn i Urządzeń Elektrycznych (RE, dwa numery) 1.175.866, Instytut Ogrzewnictwa, Wentylacji i Ochrony Powietrza (RI, trzy numery) 1.125.473 i Instytut Odlewnictwa (RMT, dwa numery) 1.094.267 zł. Jak widzimy, pierwsza dziesiątka naszych NAJDROŻSZYCH (trudno uwolnić się od tego określenia) to sami milionerzy! Jedenasty na liście klasyfikacyjnej Instytut Inżynierii Chemicznej i Budowy Aparatury (RCh, z dwoma numerami) obciążył się kwotą 897.918 zł.

Bardzo skromnie w porównaniu do poprzednich danych wyglądają koszty rozmów telefonicznych z numerów Rektora (ale kompleksów z tego tytułu nie mamy!). Sekretariat Rektora 159.069 zł, prorektor ds. Nauki i Współpracy z Przemysłem 168.359, prorektor ds. Ogólnych 159.717 i prorektor ds. Dydaktyki 238.105 zł (pierwsze miejsce w gronie co prawda najsłabszych w tej konkurencji, ale też się liczy! Na pewno upoważnia, ba, zobowiązuje do stawiania kawy na posiedzeniach Kolegium Rektorskiego i to do końca kadencji. Na szczęście niewiele pozostało!). Dyrektor Administracyjny "narozmawiał" za 204.222 zł. Gdyby wymienione numery telefonów umieścić na liście klasyfikacyjnej wśród numerów jednostek działalności podstawowej, to byłyby to miejsca ostatnie! Z lekką przesadą. Jest jeszcze Instytut mniej rozmowny. Mechanizacji Górnictwa z RG 112.028 zł. I to byłoby na tyle ... A na wszelki przypadek przepraszamy!

■ Na styczniowym (8.I.) posiedzeniu Senat podjął uchwałę wyrażającą dezaprobatę wobec represji, jakie dotknęły niektórych pracowników i studentów Uczelni szczególnie w okresie stanu wojennego. Podczas dyskusji, jaka poprzedziła podjęcie uchwały, poruszono wiele spraw z tym związanych, m.in. silnie podkreślano naruszenie w tym okresie uprawnień samorządnościowych Uczelni. Trudne chwile Politechniki Śląska przeżywała jednakże nie tylko we wspomnianym czasie. Warto także i o tym pamiętać, a może lepiej - nie wolno o tym zapominać. Przypomnijmy np. pewne wydarzenia z lat 1946-47 (z oprac. pt. "Historia Wydziału Budownictwa", Pol. Śl. Gliwice 1988).

- "Pierwsze decyzje, jakie podjęło Ministerstwo po wstępnej analizie sieci szkół wyższych, dotyczyły ograniczenia liczby słuchaczy oraz ścisłego określenia limitów przyjęć na pierwszy rok studiów w roku ak. 1946/47. W przypadku Politechniki Śląskiej minister stosownym pismem (M-585/46 z 24.VII.1946 r.) powiadomił, że: "Na podstawie posiadanych materiałów i inspekcji Ministerstwo Oświaty doszło do przekonania, iż Politechnika Śląska w Gliwicach posiada ilość słuchaczy za wysoką w stosunku do stanu rozbudowy i wyposażenia pracowni i laboratoriów. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do II i III roku studiów. Ponieważ stan ten stwarza szereg trudności w organizacji studiów, odbijających się ujemnie na studiujących i uczelni, Ministerstwo zaleca ograniczyć ilość słuchaczy na II i III roku studiów w roku szkolnym 1946/47, z tym że część ich mogłaby przejść na inne Politechniki". (...) Decyzja Ministerstwa, zwłaszcza o ograniczeniu liczby już studiujących słuchaczy, wywołała zrozumiałe zaniepokojenie w środowisku akademickim. Sprawą zajęła się też Wojewódzka Rada Narodowa w Katowicach na sesji w dniu 31 lipca 1946 roku. (...). Rada podjęła uchwałę w sprawie utworzenia Komisji do spraw Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Cel powołania Komisji i jej zadania określone są w uchwale, w której m.in. czytamy: "Wobec napływu młodzieży na Politechnikę Śląską, znacznie przekraczającego obecną jeszcze szczupłą pojemność urządzeń tak uczelnianych, jak gospodarczych Politechniki, zachodzi potrzeba ograniczenia tego napływu na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty (...) do norm, dyktowanych stanem rozbudowy i wyposażenia pracowni i laboratoriów. (...) Dla zapobieżenia powtórzenia się podobnych, ujemnych dla przyszłości Politechniki Śląskiej następstw, w trosce o rozwój i jak najszybsze doprowadzenie Politechniki Śląskiej w Gliwicach do poziomu odpowiadającego naukowo-technicznym potrzebom regionu śląskiego, WRN upoważnia Prezydium do wyłonienia specjalnej Komisji dla spraw Politechniki Śląskiej w Gliwicach (która) roztaczając kontrolę społeczną na terenie podlegającym jej właściwo-

ści, zwróci się do władz akademickich Politechniki Śląskiej z prośbą o przestrzeganie podanych wyżej zasad i najdalej pousuniętą współpracę w tym względzie z WRN". Z zachowanego w aktach Uczelni projektu regulaminu prac Komisji dowiadujemy się, że jej zadaniem było ponadto: "... rozciąganie kontroli społecznej nad przyjmowaniem w poczet słuchaczy Politechniki w celu zapewnienia normalnego startu życiowego młodzieży niemającej pochodzącej z upośledzonych przed wojną warstw ludowych - dzieci robotników, chłopów i inteligencji pracującej" (odpis uchwały WRN przy zarz. Nr 727 z 5.VIII.1946 r.) (...) Komisja ds. Politechniki Śląskiej, której składu nie udało się odtworzyć, działała do połowy października 1946 r. W pierwszej wersji przewidziano do przeniesienia na inne uczelnie łącznie 200 słuchaczy drugiego i trzeciego roku studiów. W wyniku licznych odwołań, a przede wszystkim protestów składanych przez profesorów, ustalenia zmieniono. Rektor Kuczewski tak poinformował środowisko o zmianie decyzji: "Unieważniam zarządzenie Nr 844 z dnia 14.IX.1946 r. wobec poruszenia, jakie wywołało ono w opinii publicznej i wśród kolegów-profesorów". Komisja nie odstąpiła jednakże od swych zamierzeń. Przykre skutki końcowych ustaleń miały tylko mniejszy zakres. Ostatecznie, jak wynika z dokumentów, przeniesiono na inne uczelnie 40 słuchaczy, w tym aż 20 studentów z Wydziału Inżynieryjno-Budowlanego. Skreślono ponadto kilkudziesięciu słuchaczy (brak tutaj dokładnych danych), którzy (zarz. Nr 876 z 3.X.1946 r.) "... nie czynią zadość ustanowionym przez radę wydziału rygorom dziekańskim". 54 studentów, w tym 8 z Wydziału Inżynieryjno-Budowlanego, uprzednio przewidzianych do przeniesienia, pozostawiono na Uczelni warunkowo, jak informował rektor (zarz. jw.) "... z uprzedzeniem natychmiastowego skreślenia z listy studentów Politechniki Śląskiej w razie stwierdzenia ich ponownej wichrzycielskiej roboty na terenie Politechniki".

- Przytoczone sformułowanie daje wiele do myślenia. W zachowanych dokumentach nie ma żadnych innych danych na ten temat. Jedynym źródłem informacji pozostają ustne relacje osób będących wówczas studentami lub pracownikami Uczelni. Opierając się na relacjach przedstawionych autorowi opracowania przez dwóch profesorów Wydziału Budownictwa, można podać bliższe wyjaśnienia. Sprawa łączyła się z wydarzeniami, jakie miały miejsce w pierwszych dniach maja. Bez zezwolenia władz zorganizowano wtedy w Gliwicach trzeciomajową manifestację. Miała ona burzliwy przebieg. Zatrzymano sporą grupę jej uczestników, w tym także studentów. Należy wnosić, że wspomniana decyzja rektora była formą kary dyscyplinarnej (odpowiednik nagany z ostrzeżeniem) nałożonej na zainteresowanych studentów. Z relacji jednego z profesorów wynika także, że w wyniku usilnych starań niektórych

profesorów oraz dziekanów część studentów przewidzianych do przeniesienia na inne uczelnie faktycznie pozostała na macierzystych wydziałach. Było to oczywiście sprzeczne z oficjalną decyzją, ale zgodne z wcześniej wspomnianą tendencją łagodzenia na wydziałach ostrych rygorów wprowadzanych na Uczelni".

OD "DIARIUSZA"

■ I znów przeprosiny. W listopadowym numerze (Nr 2/13) popełniono numerację stron. Trzecią z czwartą. Przy takim ułożeniu stron Uchwała Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej Związku Nauczycielstwa Polskiego figuruje jako część działu NAUKA! W części nakładu ręcznie, flamastrem (nawet z dobraniem koloru) przywrócono właściwą numerację, ale pomyłka i tak jest widoczna. Przepraszamy serdecznie! (A na marginesie i żartobliwie - tyłu sobie dzisiaj przypisuje działalność naukową i dobrze się czują! Ale DIARIUSZ nie chce z nikim "mieć na pieńku", tym bardziej ze związkiem zawodowym. Wyspiański twierdził, że "Chłop potęgą jest, i basta!". To było dawno. Teraz ten zwrot w "Weselu" brzmiałby inaczej!).